

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Onor. Red. a revistei «Transilvania»

(Str. Șaguna 8)

Schimb

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nerancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petiț 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Nu renunțăm la școlile bisericii

S'a desbătut, într'una din ședințele Congresului național-bisericesc din anul curent, chestiunea școlilor confesionale ortodoxe. Toți membrii, cari au luat cuvântul la acest obiect, au susținut călduros și temeinic, cu dovezi puternice, că școlile bisericii noastre trebuie redede vechiului lor proprietar și neapărat sprijinite, ear numărul lor — după trebuință — sporit.

Biserica ortodoxă română are drepturi inalienabile asupra școlilor sale și nu poate renunța, în nici o împrejurare, la aceste drepturi.

Se trudesce unele glasuri, mai mult sau mai puțin chemate, să împiedece realizarea voinței congresului național-bisericesc de a-și redobândi școlile ce i s'au luat.

Ziarul *Curentul* își deschide coloanele unor păreri de revoltă împotriva școlii confesionale, pe care, în vorbe violente, o declară moartă și îngropată; dar, pe lângă toată patima condeiului revoltat, se strecoară, în aceleași coloane, următoarea mărturisire:

«Recunoaștem însă că ceva s'a pierdut — prin faptul că școa-

lele bisericii le-a ocupat statul — : *Frumuseța serviciului divin, a slujbei bisericesti, a scăzut imens. Cântorii fără plată — învățătorii — s'au dus. Și mulți din ei merg la biserică — dacă merg — ca simpli creștini. Învățătorii noi, leșiți din școlile normale ale dlui Dr. C. Anghelescu, nu cunosc cântarea bisericască. Și nici nu-și bat capul cu cele bisericesti. Le lasă în grija preotului și a confesiunii respective. Răul îl văd și țărani mai cuminți și mai luminați».*

Dacă, așadar, și «țărani mai cuminți și mai luminați» văd răul produs pe urma școlilor neconfesionale, remedierea nu se va putea realiza, decât tot prin mijlocirea școlilor bisericii noastre.

Să mergem însă mai departe. Ce ni s'a dat să vedem sub regimul guvernelor românești?

Bisericile minoritarilor își păstrează și își promovează an de an învățământul școlar confesional, ear statul român vine și le dă ajutorul bănesc necesar. — Bine face! Nu ne vine în gând să ridicăm protest împotriva acestui ajutor. Dar, nu putem de altă parte să ne împăcăm cu faptul, ca biserica dominantă să ră-

măie despoiată de școlile sale, în loc să fie ocrotită, de acelaș stat, mai mult chiar decât celelalte biserici și culte din țară. Nu este nici logic, nici cu dreptate a jertfi pentru școlile confesionale minoritare, și a nu ajuta, ci de-a dreptul a *suprima* pe cele ale bisericii ortodoxe românești.

Necesitatea readucerii bisericii, în drepturile sale asupra școlilor ce le-a avut, o constată lămurit și reprezentanți de seamă ai autorităților noastre publice, precum și scriitori reputați din timpul mai nou.

Ne mărginim să cităm două exemple:

Un fost colaborator al cotidianului *Curentul*, dl N. Crainic, ca reprezentant al ministerului cultelor, vorbise la o serbare despre școala confesională.

Eată cuvintele dlui Crainic:

Importanța școlii confesionale stă în faptul că face o sinteză între știință și credință. Ceeace lipsește școlii românești laice (a statului), este tocmai această concepție unitară de viață. Școala laică dă o sumă de cunoștințe disparate, din ansamblul cărora nu se poate încheia un punct de vedere statornic și unitar. Și tocmai acesta este defectul principal al învățământului românesc. Românul e din fire inteligent. Dar această inteligență, adeseori strălucitoare, apare în viața publică dezordonată și insubordonată. *E rezultatul școlii laice.*

Școala confesională, subordonând suma de cunoștințe științifice concepției unitare de viață, pe care o dă credința, și disciplinei morale care decurge din ea, *e în stare să formeze caractere și atitudini precise în viața socială și politică.* Necesitatea acestei școli e justificată prin acest rezultat.

Până aici dl N. Crainic.

Alt scriitor, dl I. G. Oprîșanu, înfățișează biserica și școala în următorul tablou:

...Cine face călătorii în satele noastre, e deprins a vedea răsărind, dintre căsuțele albe, două clădiri mai în relief: *școala și biserică...*

Din depărtate veacuri de obidă, satul a fost străjuit, ca de-o santinelă credincioasă, de *biserica strămoșească*, mai chipeșă ori mai sfioasă, mai mult ori mai puțin împodobită, după puterile vremii și ale oamenilor.

Uitați-vă la turnul ei de veghe și veți găsi cuvinte de duiosă recunoștință pentru acest praznic care a fost conceput să nu doarmă în veci...

Și veghea ei s'a întins, cu deopotrivă grijă, peste leagănul în care gângurește viața ca un izvor ce țâșnește de sub pământ, ca și peste mormântul unde apele vieții se petrec în albia marelui tot.

Târziu i s'a alăturat, mai întâi sfioasă, oarecum cu o nesfârșită pietate, *școala*. Lumina pe care o aprindea dascălul de pe modesta catedră, nu purta în festila ei scrumul unor învățături *străine de biserică, de suflet, de viață*. Incetul cu incetul însă, căsuțele lipsite de aer, pentru numărul tot mai mare al celor ce veneau să aprindă «lumină din lumină», au făcut loc altora mai trupeșe, cum se și cuvenea. În vechea școală care se

FOIȘOARA

Cuvântare la praznicul Sfântului Nicolae

— Rostită în Catedrala din Sibiu, 6 Decembrie 1929 —

«Minunat este Dumnezeu între Sfinții Săi». Ps. 67, 36.

Frați creștini, — Evanghelia cu Mântuitorul, ca binefăcător în cuvânt și faptă, n'a fost pusă întâmplător de biserica noastră în ziua sfântului și făcătorului de minuni Nicolae, al cărui praznic îl serbăm cu toții astăzi, pătrunși de creștinească evlavie.

Intr'adevăr, evanghelia citită azi, în ziua Sfântului reputat în toată lumea creștină, ca milostiv și bun, ne prezintă pe Mântuitorului Hristos în mijlocul ucenicilor săi de curând

chemați la apostolie, înconjurat de multime multă, de norod de prin toate părțile, de neputincioși și de îndrăciți, și tuturor acestora le împărțese din belșug, *cu dumnezeescă darnicie*, mângăiere, tămăduire de neputințe, iertare de greșale și zlobozire din robia duhurilor necurate. Dar eu nu aș fi în stare nici când, să dau tabloului evanghelic toată viața, să vă arăt figura Mântuitorului în simplitatea ei sublimă, să vă fac ca să fiți pătrunși și adânc mișcați de bunătatea nemărginită a lui Isus, de aceea mă adresez Sf. Luca: «Și pogorându-Se cu dânșii, a stătut în loc șes, și mulțimea ucenicilor Lui, și mulțime multă de norod din toată Iudeea și din Ierusalim și despre marea Tirului și a Sidonului, cari veniseră să-L asculte pe El și să se tămăduiască de neputințele lor. Și cei ce se chinuiau de duhuri necurate, se vindeau. Și tot norodul

căuta să se atingă de El, *că putere ieșea din El*, și vindeca pe toți. Și El... zicea: fericiți sunteți săracilor... fericiți cari flămânziți... fericiți cari plângeți...» 6, 17—21.

În fața acestui tablou e cu neputință să nu te dorești după Mântuitorul, să nu suspini ascultându-l cuvintele Sale dulci, să nu apelezi la milostivirea Lui tămăduitoare de neputințe, să nu cerșești bunătatea dumnezeescului cuvânt, care să facă puterea Sa simțită și asupra ta, să te vindece și pe tine de toată slăbiciunea.

Da! Bucurați-vă săracilor și fiți fericiți, că iată bogăția nu stă în posesiune materială și'n împlinirea tuturor dorințelor, *ci în bunătatea divină care se îmbeie tuturor prin Isus Hristos*; fericiți sunteți cei ce flămânziți și însetoșiți, că iată Isus vă chiamă pentru a vă hrăni cu pâine cerească și să vă adape buzele alterate, cu apă, din care bând, nu veți

mai însetoșa niciodinioară; fericiți voi cari plângeți, că iată adevăratul Mângăitor stă de față, El știe să vă înțeleagă toată suferința noastră, mai mult, în bunătatea Lui, face a *Sa durerii ce vă chinuiește cumplit*, vă ușurează de sarcina ce purtați. — Iată cum se arată adevărata bunătate.

O! Bunătate, fiică a cerului, prin tine au cunoscut oamenii pe Dumnezeu, iar omul, pe care tu nu-l împodobești, nu se va învrednici niciodată de dragoste. Misiunea ce-ți este dată pe pământ e aceea, ca să lucrezi asemănarea cu Dumnezeu iar oamenilor, posedându-te, le răpești orice armă de învrăjbire; tu înveți necontentit să ne plecăm spre durerile altora și să suferim alături de ei.

II

Iată, frați creștini, evanghelia de Sf. Nicolae și simțirile ce ne trezește în inimi.

închină bisericii, stând par'că în genunchi, eră un duh de smerenie, pe care mulți dintre noi l-am apucat. I-am putea zice duhul culturii care se pleacă la picioarele lui Hristos. Școala cea mare, nouă, cu zidăria ei arătoasă, pare a se fi mândrit puținel din această pricină. Ear biserica, la rândul ei, prin oamenii ei așa cum tot școala i-a dat satului, — s'a arătat mai acătării.

De aici surda neînțelegere, alimentată și de politică, și de interese străine obștimii, între căpeteniile satului: preotul și învățătorul... De aceea au și spus unii, cu drept cuvânt, că astăzi, dintr'un anumit punct de vedere, *școala noastră a dat faliment...*

Remediarea, după acest faliment?

Revenire la școalele bisericii, cât mai neîntârziat.

Am arătat, în șirurile de mai sus, declarații izvorâte din cercuri *mirenești*; în Nrul trecut al ziarului, am expus felul de a vedea chestiunea școlară în cercurile noastre *preotești* din Ardeal.

Sf. Sinod

Sesiunea prorogată a Sftului Sinod s'a redeschis, în 8 i. c., sub președinția I. P. S. Sale mitropolitului Pimen al Moldovei.

Cu privire la recăsătorirea a patra a mirenilor, s'a hotărât a se da chiriariilor libertatea de a decide, în această chestiune, asupra fiecărui caz, în parte, putând da astfel deslegarea cuvenită.

Sf. Sinod hotărăște, ca broșurile de caracter religios să poată fi răspândite dintr'o eparhie într'alta numai cu prealabila autorizare a chiriariului.

În ședința din ziua următoare, membrii Sf. Sinod, constatând că nu se respectă repaosul duminecal, decid să intervie la guvern să ia măsuri pentru respectarea acestui repaos. Tot odată, Sf. Sinod va ruga guvernul, ca la slujbele celebrate cu ocazia sărbătorilor naționale să se țină seamă de prerogativele bisericii dominante.

Alte hotărâri aduse de Sf. Sinod:

Preoții pot presta jurământul în fața instanțelor civile numai cu învoirea chiriariilor;

Să se intervie, din partea Sftului Sinod, la guvern, ca să introducă în lege obligativitatea căsătoriei religioase.

Dacă socotim, la rândul său timpul, în care biserica a așezat praznicul Sfântului, în cadrul omului bisericesc, vedem că vremea de post și de privațiuni este foarte nimerită pentru pomenirea unui sfânt, ca prefericitul Nicolae.

Deși în deobște cunoscut, mă voi opri totuș ca să desprind câteva momente din viața făcătorului de minuni din Mira Lichiei. În tot deursul vieții sale vom recunoaște în El pe omul lui Dumnezeu, organ ales al providenței divine spre lucrarea marilor virtuți creștinești; milostenia, rugăciunea, postul, bunătatea iată ce constituia pâinea de toate zilele a Sfântului ce prăznuim. — S'a născut din părinți creștini (270); din fașe pruncul a lăsat să se întrezărească, viața de post și cu cumpăt ce-o va duce mai târziu. Icoane din evul mediu ne prezintă pe Sfânt în leagăn; mama lui se apropie să-l alăpteze,

Cuvântul

rostit de dl profesor universitar SILVIU DRAGOMIR, în Congresul național bisericesc, din 1929

I. P. S. Sa Nicolae al Ardealului, președintele Congresului: Dl Silviu Dragomir are cuvântul:

Dl Silviu Dragomir: Prea Sfințiile Voastre, Onorat Congres,

Ascultând raportul general, ce ni s'a înfățișat, observ că lipsește din el un capitol de cea mai mare importanță pentru noi, capitolul, care să trateze noile relații interconfesionale din Ardeal. Imi iau voie, prin urmare, a întregi raportul cu date îndeobște cunoscute, care adunate însă la un loc, într'un mănunchi, ne vor pune în situația de a trage anume concluzii. Mă voi năzui să fiu cât se poate de obiectiv, ca să preîntâmpin procesul de intenții, care altfel, mi s'ar face, cu siguranță.

Adânc îndurerat trebuie să constat, că de-o vreme încoace în sufletele credincioșilor ortodocși din Ardeal s'a instăpănit o legitimă îngrijorare. Chiar și cei mai indiferenți, care au stat până acuma de-o parte, își dau tot mai limpede seamă, că un vânt nou suflă către plaiurile noastre, cu tendința de-a strica echilibrul stabilit între confesiuni, păgubindu-se în mod grav interesele bisericii noastre.

Intr'un stat, în care pe lângă religia, pe care o mărturisește majoritatea cetățenilor săi, mai există și alte biserici, minoritare, datorita guvernanților este îndoită: Mai întâi, de-a ținea în cumpănă, printr'o politică dreaptă și echitabilă, echilibrul dintre confesiuni, evitând orice dispoziții, care ar fi capabile să zdruncine încrederea bisericilor în această măsură dreaptă. În al doilea rând, guvernanții au datoria de-a contribui, prin măsuri înțelepte, la evitarea și aplanarea conflictelor, ce în mod fatal, se ivesc în lupta de neînțeles și chiar în concurență nobilă dintre confesiuni (aprobări generale).

Dl Silviu Dragomir: Biserica ortodoxă din Ardeal n'a cunoscut în trecutul ei niciodată acest principiu de egală protejare din partea statului, principiu, pe care, în împrejurările de azi, ea îl recunoaște fără șovăire celorlalte biserici. Când prin noua constituțiune i s'a atribuit calitatea de dominantă, noi eram conștii, că nu vom avea să dominăm pe nimeni și că unica noastră preocupare trebuie să fie: a lucra din răspuneri la

renașterea vieții religioase și la prosperarea bisericii, care a fost preaîndelungat încătușată și aservită unor scopuri streine. Cine face o reprivire obiectivă asupra acestor zece ani de viață bisericească a Ardealului, în cadrele României libere, se va convinge de progresele reale, pe care le-am făcut noi și pe acest teren. Biserici noi se înalță în toate unghiurile țării. Ele cresc, ca o floare a credinței creștine din sufletul credincioșilor încălzii de soarele libertății. Satele noastre își primesc, rând pe rând, lăcașurile sfinte și în locul umilelor bisericuțe de lemn, zimbătoare acum se înalță tot mai multe biserici de piatră construite în stilul răsăritean, după modelul luat dela frații de peste munți. Chiar și la orașe, aceste cuburi înstreinate depe meleagurile noastre, se ridică tot mai numeroase, cupolele caracteristice ale minunatei arte bizantine. Anarhia, ce încercase multe suflete, s'a risipit, încetul cu încetul și după o zguduire stăt de năpraznică, cum a fost prăbușirea Austriei habsburgice și a Ungariei catolice, Ardealul nostru, se așează din nou pe temelii solide ale credinței strămoșești, în spiritul tradiției lui Șaguna și a operei sale neperitabile. Dar nu ni-a fost dată să ne bucurăm mult timp de această evoluție firească, ce își desena contururile luminoase în zarea îndepărtată (S'auzim! S'auzim!)

Dl Silviu Dragomir: Voi încerca să arăt că înțeleapta politică de echilibru natural a fost abandonată, chiar de guvernul țării, că incurajate de pornirea dușmănoasă, care venea de sus chiar unele organe ale statului, nu s'au sfiit a aplica măsuri excepționale bisericii ortodoxe, despoind-o de drepturile oferite cu generozitate de către înaintași pentru ca să o pună într'o situație de inferioritate și să deschidă apoi largi porțile prozelitismului religios.

Onorat Congres! Voi începe prin a Vă reaminti, mai întâi, modificările făcute cu prilejul alcătuirii celui din urmă buget, pe 1929, în care biserica noastră n'a cunoscut sporuri și s'a resemnat cu gândul împăcat, că în fața crizei grele, prin care trece ara, trebuie să ne reducem pretențiile și să amănăm pentru timpuri mai prielnice străduințele de ameliorare ale feluritelor ramuri din organismul nostru bisericesc. În aceeași vreme însă am observat cu surprindere, că acest regim de renunțare n'a fost impus și bisericii fraților noștri uniți. Un judicios articol, apărut în Telegraful Român, organul mitropoliei noastre din Sibiu, studiind amănunțit

bugetul ministerului de culte din anul curent, a dovedit cu cifre că biserica ortodoxă din Ardeal a fost tratată mai vitreg, ca în anii trecuți și că i s'au tăiat anume fonduri, pentru a se acorda altora și în special bisericii unite. Voi cita numai două cazuri din cele arătate de Telegraful Român, pentru a Vă convinge de măsurile diferite, pe care le aplică actualul guvern bisericii ortodoxe. În bugetul anului trecut a fost înscrisă suma de 5 milioane lei pentru zidiri de biserici și case parohiale din întreaga biserica ortodoxă. De sigur, suma era cu mult prea bagatelă, pentru a putea satisface nevoile multiple ale bisericii noastre. Mitropolia din Sibiu repetă înzadar de câțiva ani cererea, să i se acorde un ajutor pentru repararea bisericii catedrale, deoarece fiindu-i acoperișul complet distrus, pictura prețioasă deteriorată de umezeală stă să cadă. A luat atunci un împrumut de un milion lei, cu care a reparat jumătate din coperș, în nădejdea, că i se vor restitui și întregi aceste cheltuieli din ajutoarele înscrise în buget. Dar ce să vezi? În bugetul actual s'a redus cu două milioane lei fondul pentru zidiri de biserici ortodoxe, iar mitropolia din Sibiu a fost din nou refuzată. În aceeași vreme însă pentru repararea catedralei unite din Blaj s'a înscris în bugetul anului 1929 suma de un milion lei, pentru biserica greco-cat. din Roma 300,000 lei, iar pentru refacerea seminarului din Blaj 500,000 lei. Expunând faptele aceste ași dori, Onorat congres, să fiu bine înțeles, că este departe de mine gândul a contesta bisericii fraților noștri uniți dreptul de a se împărtăși de ajutorul statului. Nicidecum nu mă gândesc la aceasta. Dar fie mi permis a cere și pe seama bisericii ortodoxe un tratament cel puțin egal, căci altminteri, favorizarea unei biserici în detrimentul celei ortodoxe, va produce, în chip firesc, resentimente pe deplin justificate. Al doilea exemplu, prin care vreau să ilustrez sistemul de protecționism față de biserica unită, este tot atât de elocvent. Arhiepiscopia din Sibiu a cerut de câțiva ani, să-i avanseze pe funcționarii săi mai vechi și mai buni în gradul de leafă imediat superior, — dar totdeauna a fost refuzată de minister, pe motive de cruțare și pe motive de alt ordin. Ce vedem însă în bugetul anului 1929? La mitropolia din Blaj s'au avansat în anul acesta toți funcționarii, fără excepție, adăugându-li-se salarii considerabile care fac la an un spor de aproape un milion lei. Câtă vreme ministerul trimitea episcopilor noastre circulare

dar copilul precoce, respinge cu un gest hotărât sânul maicei sale.

Isbucnind ciurma în orașul Patara, copilul a rămas orfan și de tată și de mamă și moștenitor totodată al unei însemnate averi. — De tânăr însă Sfântul a dat cu mână largă milostenie, a înțeles să facă din bogăția sa unealtă de mântuire și de curățenie pentru mulți. — E cunoscut cazul omului vădov din vecinătatea sa, care-a voit să-și înstreineze cele trei fete, iar Sfântul aflând, a înzestrat pe fiecare după cuviință. — Prin astfel de fapte, faima Sf. Nicolae a trecut hotarele orașului său natal răspândindu-se în tot ținutul Lichiei.

Când a murit episcopul din Mira, Dumnezeu a arătat celorlalți episcopi ai provinciei, care este omul ales al providenței Sale pentru împlinirea slujbei respective. În modestia sa numai cu greu a acceptat Sf. Nicolae demnitatea de episcop, dar

odată în slujbă, el s'a arătat, îndreptător credinței și chip blândelor, apărător al turmei sale în nevoi și persecuțiuni, înțelept administrator al bunurilor comunității creștine și organizator plin de zel al daniilor. — Iată cum îl slăvește Biserica în troparul zilei de azi: «Îndreptător credinței și chip blândelor, învățător înfrânării te-ai arătat pe tine turmei tale, adevărul lucrurilor: Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate, părinte Ierarhe Nicolae, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre».

Aruncat în închisoare în timpul persecuțiunii lui Dioclețian, cu venirea lui Constantin și-a reluat însă rolul de păstor vrednic al turmei sale; idolatria era încă în floare: episcopul a combătut-o cu vigoare, răsturnând templul Diane, care constituia centrul de reacțiune păgână în orașul Mira. — Intr'un timp de foamete Sfântul a

știut să procure strictul necesar popoului său. — Dintre multiplele sale minuni, cea a celor trei ostași condamnați la moarte, e reprodusă mai des în iconografie. Anume: Constantin cel mare a trimis trei ofițeri în Frigia pentru a potoli o răscoală; trecând prin Mira ei s'au bucurat de ospitalitatea bunului episcop și-au văzut cu această ocaziune, cum Sf. Nicolae a scăpat din moarte pe trei cetățeni condamnați pe nedreptul. — Reîntorși la Bzanț, ofițerii au căzut în disgrăția împăratului și fură condamnați la moarte. — În durerea lor și au adus aminte de minunea săvârșită de Sf. Nicolae cu cei trei cetățeni din Mira; ei au început deci a se ruga lui Dumnezeu pentru ca să și manifesteze puterea Sa prin Sf. Nicolae, care să-i scape de moarte. Și într'adevăr Ierarhul s'a arătat în vis lui Constantin, mărturisind nevinovăția celor condamnați, cari în urma

după circulare, oprindu-le de-a completa posturile vacante de funcționari, chiar dacă ele erau luate în buget, pentru a realiza economii, la Consistorul din Blaj se avansează toți funcționarii și se creiază trei posturi noi, dintre care postul de director administrativ, cu leafă de bază de 2250 lei. Nedreptatea, ce se face, printr'un asemenea tratament bisericii ortodoxe, este, cred, prea evidentă, decât să fie nevoit a stăruii mai îndelungat. Dar dacă cineva și ar lua oboseală de-a studia mai de aproape cum se oglindește în bugetul statului situația celor două biserici românești din Ardeal, se va convinge că disproporția este cu atât mai mare, cu cât biserica ortodoxă din Ardeal geme și astăzi sub povara unei moșteniri vitrege, iar biserica unită beneficiază în plină măsură de privilegiile câștigate altă dată (Aprobări generale).

Di Silviu Dragomir: Intr'adevăr, Onorat congres, situația bisericii noastre ortodoxe din Ardeal, sub raport material, nu-i de invidiat nicidecum. Și astăzi noi purtăm ponosul vremurilor trecute. De aceea ofranda primită prin reforma agrară sub guvernele trecute n'a reparat nici măcar în parte nedreptatea istorică a bisericii noastre. După statisticele oficiale la românii ortodocși, din mitropolia Ardealului le revine din proprietățile bisericești, câte un jugăr de pământ la 1777 suflete, pe când la românii greco-catolici le revin un jugăr la 7 suflete, iar la romano-catolici câte un jugăr la 6 suflete. Evident, nici că se poate trage la îndoială dreptul de-a se da reparațiunea cuvenită bisericii ortodoxe, atât cât permit prescripțiunile legii agrare. Dar în anul din urmă o lovitură neașteptată a fost aplicată bisericii noastre și pe acest tărâm. După cât mi-a fost cu putință a mă documenta, se pare că guvernul de azi a inaugurat o altă politică față de cea mai săracă dintre bisericile din Ardeal, din două motive. Mai întâi, pentru a satisface pe alegătorii tratați cu atâtea făgăduinți. Astfel bietele parohii ortodoxe, înfundate în munți și situate în regiuni și de altfel foarte sărace, au fost rând pe rând deposedate de loturile, pe care le-au obținut prin reforma agrară. Voi cita câteva cazuri, pentru a dovedi afirmațiunea ce o fac. Parohia Sârbi, din județul Hunedoarei, primise, din reforma agrară 5 jugăre, care însă i-au fost luate cu ordinul Nr. 17716 al Casei generale de împroprietărire. Parohia Runcșor, tot din județul Hunedoarei, a primit 8 jugăre, din care i-s-au luat 4 jugăre la ordinul consilierului agricol din Deva,

Nr. 2775 din 1929. Parohia Branișca a obținut 10 jugăre, din care i-s-au luat 7 jugăre, tot la ordinul consilierului agricol din Deva. Parohia Bretea Murașană (Hunedoarei) a fost deposedată prin ordinul Nr. 17716 din 1929 al Casei generale de împroprietărire de cele 17 jugăre obținute prin reforma agrară. Parohiile I-a și II-a din Orăștie primiseră încă 1923 câte 16 jugăre întregire la sesiune, din pământul expropriat, dar spre surprinderea vrednicilor noștri credincioși de acolo, acest pământ li s'a luat printr'un ordin al ministerului de domenii Nr. 30656 din 1929. Tot asemenea s'au luat câte 4 jugăre dela parohia ortodoxă din Sibielul vechi și Sibielul nou prin ordinul ministerului de domenii Nr. 32102 din 1929, iar în județul Târnava mare s'au luat dela parohia Brateiu 13 jugăre, iar dela parohia Șeica mare 18 jugăre de pământ. Dacă nu mi-ar fi teamă, de-a vă reținea prea mult, v'ași putea înșira și alte asemenea cazuri, cu atât mai dureroase, cu cât lovesc, de cele mai multe ori, în parohiile noastre cele mai sărace. Dar mai este un motiv, care a determinat pe guvernământul de astăzi să ia măsuri jignitoare pentru biserica ortodoxă din Ardeal: motivul confesional. Mi s'a spus, în cursul anchetei, ce am făcut-o, că dl consilier agricol din Sighișoara a primit trei ordine telegrafice dela dl subsecretar de stat A. Dobrescu, în care i se interzicea de-a împroprietări cu pădure biserica ortodoxă din Metiș, care e trecută la noi dela uniți. Dar neavând la îndemână actele, nu pot crede mai ales în pretinsa motivare a ordinului ministerial. Cu atât mai sigură mi se pare informația, ce-o dețin din izvor vrednic de crezământ, că în 8 Iunie 1929 s'au luat cele trei jugăre sesie parohială atribuite parohiei Comana de jos încă în 1925 pentru a-se acorda unui individ de confesiunea greco-catolică dintr'o comună învecinată. Dar mai concludent, decât cele înșirate până acum, este faptul petrecut în comuna Gâmbaș din județul Alba. Țăranii noștri din această comună au solicitat nu de mult din indemnul lor propriu să fie primiți în sânul bisericii ortodoxe. Cum ortodocșii, care s'au organizat în parohie fac două treimi, iar cei rămași uniți numai a treia parte și cum proprietatea bisericii nouă, pe care au clădit o nu de mult credincioșii, a rămas să fie hotărâtă de forurile justiției, ministerul griculturii la cererea consiliului eparhial din Cluj cu data de 31 Martie 1928 a luat cele 10 jugăre 800 stânjini din folosința exclusivă a uniților

și a atribuit-o parohiei ortodoxe. Aceasta era o măsură de dreptate elementară, deoarece ortodocșii fiind de două ori mai mulți decât uniții, dețineau 10 jugăre, adică pământul rezultat din reforma agrară. La începutul anului curent Casa generală de împroprietărire a intervenit însă și aici, poruncind să se restituie, tot pământul, uniților. Vă puteți închipui cât de dureroasă a fost lovitură, ce-au primit-o credincioșii noștri, cu atât mai vârtos, că și până atunci primarul comunei, pretorele plasei și prefectul județului, cu toții uniți, se întreceau a necăji și a prigoni pe necredincioșii ortodocși. (Urmează).

INFORMAȚIUNI

Di Dr. Cornel Manta, fiul vrednicului nostru paroh din Gurarăului, a obținut la concurs, postul de medic primar, secția boale interne, la spitalul orașenesc din Sibiu, după o practică de 5 ani la Clinica prof. Hașegan din Cluj. Numirea e definitivă cu decret regal. Numitul doctor și-a început activitatea, în Sibiu, la 1 Decembrie. Ne bucurăm, din toată inima, de aceasta numire bine meritată.

Mulțumită publică. La ședința festivă a societății academice «Andrei Șaguna» a studenților în teologie, ținută la 29 Noembrie 1929, în memoria marelui arhiepiscop Andrei, au binevoit a contribui la fondul bibliotecii societății:

I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit, 1000 lei; P. S. Sa Dr. Vasile Stan, arhieru, vicar arhiepiscopesc 200 lei; Familia Dr. N. Schiau 300 lei; Rector Nicolae Colan, Păr. Bucșa, Dumitru Sârbu, Ioan Petri, câte 200 lei; Consilierul Matei Voileanu, cons. Ieronim Grovu, cons. Virgil Nistor, cons. Traian Petrișor, prof. Ilie Beleuță, prof. Dr. Iosif Hradil, prof. Dr. D. Stăniloae, prof. N. Neșga, prof. Caudil Popa, păr. Spiridon Cădea, prof. Eugen Todoran, prof. Timotei Popovici, prof. Iosif Morar, păr. Iosif Trifa, păr. Ioan Dăncilă, păr. Ioan Boiu, dl Anastasie Boiu, dna dir. Școlii normale, Ioan A. de Preda, prof. Mihail Stoia, dl Adrian Cristea, familia Gh. Martin, familia Moșoiu, dra Scorobet, dl Visarion Pop, preot Șolca, dl Ilie Măcelar, dl Ioan Vătășan, dna Dr. N. N., câte 100 lei; păr. Emilian Cioran, diacon I. Dinu, păr. Gh. Maior, păr. Dr. Vasile Bologa, dra stud. Delia Popovici, dl Dr. Iancu, câte 60 lei; dl Dr. N. N. 50 lei; N. N., N. N.,

diacon Circov, preot R. Munteanu, Dr. Horia Petra-Petrescu, N. N., dl Moian, prof. Dr. I. Bunea, profesorul Creangă, drele Crișan, dra Halalai, dl Tib. Herțoga, dl Dr. Preda, dl Dr. Gh. Proca, dl Eli Dumitru, dna Cosma, dna Șerban, dl Gh. Poponea, dl Ioan Suma, câte 40 lei; N. N., 35 lei; dl Stanciu, dl Anghel, câte 30 lei; dra Șoima Maria, dl Dimitrescu, dna El. Nistor, dna Cornelia Comanescu, dna căpitan N. N., familia Pascu, dl Ioan Popița, dra Lia Popovici, N. N., N. N., dna Bordea, N. N., dl Bitea, student I. Nanu, câte 20 lei; dl Severin 8 lei; dra Rusu 5 lei; dra Vintilă 3 lei; N. N. 2 lei; student N. N. 1 leu. Suma totală: 6704 lei. — *Ioan Raft-roiu*, secretar general; *Nicolae Rențea*, casier.

Fericită țară! Numărul răufăcătorilor scade din an în an în țara Suediei, și astfel multe din închisorile sale rămân aproape văduve de locuitorii involuntari. În urma acestei constatări, se va desființa o mare parte de închisori, ear clădirile lor vor sluji pentru alte scopuri.

ȘTIRI LOCALE

Mulțumită publică. Societatea academică «Andrei Șaguna» a studenților în teologie din Sibiu, exprimă cele mai călduroase mulțumiri dlui Alexandru Bolotoff, fost guvernator în Rusia, care a binevoit să doneze suma de 1000 Lei societății. Sibiu, din ședința comitetului, ținută la 19 Noembrie 1929. Președinte: *Dr. D. Stăniloae*, Secr. general: *I. Raftroiu*.

Consiliul comunal al municipiului Sibiu este convocat pe Luni 16 Decembrie 1929, d. m. ora 4 (16) în sala de ședințe a primăriei. Ședința este publică.

CARTI ȘI REVISTE

Bălgardule românească — Te chemăm mărturie... Discurs la deschiderea Congresului preoțesc ortodox, ținut în Alba-Iulia la 6 și 7 Noembrie 1929, de Protopresv. Dr. Gh. Ciuhandu, consilier referent eparhial, președintele Asociației «Andrei Șaguna» a Clerului din Mitropolia ortodoxă a Ardealului. Prețul Lei 8. Tipografia Diecezană, Arad, 1929.

«Magii dela răsărit, cântăce și cuvinte pentru copiii cari umbra cu steaua» este titlul unei cărți care cuprinde orațiile sau discursurile lui Irod cu Craii și nouă cântăce de stea. Cartea e tipărită și se află de vânzare la Librăria Diecezană din Caransebeș, și costă — cu porto postal cu tot — trei lei.

acestei arătări au fost puși în libertate.

În decursul episcopatului său Sf. Nicolae a combătut pe ereticul Arie și a fost unul dintre cei 318 de episcopi, cari au condamnat arianismul la sinodul întâi ecumenic din Niceea, 325. În acest an se așează și moartea Sfântului, a fost înmormântat în Mira. Sfintele sale moaște au fost transportate la Bari, sudul Italiei, în veacul al 11-lea, 1087.

III

Frați creștini, biografia episcopului Nicolae din Mira Lichiei din veacul al IV-lea s'ar sfârși aici, dacă el ar fi fost om de rând: *Ierarhul Nicolae însă, a fost creștin și sfânt, biografia sfântului Nicolae deci, nu se sfârșește cu dispariția lui de pe pământ.* Sfântul care s'a bucurat de harul lui Dumnezeu în viața sa pământească, e chemat la o atât mai mare fericire în ceruri; dacă Dumnezeu s'a minunat întru Sfântul Său

pe pământ, în ceruri nu va neglija instrumentul prin care s'a manifestat, obiectul prin care a lucrat minuni. Calitățile care au ridicat pe Sf. Nicolae până la ceruri, nu dispar în patria duhovnicească, dimpotrivă ele cresc și se perfecționează. — Sfântul care-a lucrat binele pe pământ, va trimite și din ceruri binecuvântare și sporire în această virtute prin excelență.

Influența binefăcătoare a sfinților, trecuți la adevărata viață, asupra celor ce se află încă în robia celor trecătoare, este o învățătură esențială a Bisericii noastre. Din această pricină Biserica, aduce anumit cult sfinților, le dă o anumită venerație. Personalitatea le rămâne sfinților și după moartea trupească; ei vor putea deci fi rugați și chemați în ajutor. — Acest lucru — cultul sfinților, — este justificat și firesc. — Orce creștin, membru al Bisericii luptătoare a lui

Hristos, nu are decât o datorie în viața aceasta: *aceea de-a lupta pentru a învinge*, câștigând astfel *mântuirea, viața veșnică, făcându-și adică trecerea în Biserica triumfătoare a lui Hristos.* — Lupta însă e grea, forțele luptătorului, ademenite de alte griji, slăbesc și ostașul ar fi expus pierzării, dacă o putere tainică nu l-ar ridica din nou. Această forță misterioasă e harul Domnului, *dar mai este și ceata sfinților triumfători, cari toți au fost oameni, toți supuși isptetelor, dar au persistat și-au învins.* — Semnul ce l fac ei din cer este o primă de încurajare pentru luptătorul de pe pământ. Acești cetățeni fericiți ai cerului, nu sunt indiferenți față de acțiunile noastre. Lucrul ce-l săvârșesc ei în cer, e lauda și preamărirea lui Dumnezeu, iar bucuria lor e deplină când și pe pământ se face același lucru. Năzuința le este deci să reverse cât mai multă bunățate pe

pământ, pentru ca cu un glas ceriul și pământul, să laude pe Domnul.

Iată cum, frați creștini, biografia unui sfânt se continuă în cer. Sfântul Nicolae deci, veghează și astăzi cu bunățate asupra noastră, ne trimite binecuvântarea sa și se roagă ne'n-cetat lui Hristos pentru mântuirea sufletelor noastre.

Și-acum, când prăznuim așa pe fericitul păstor al Mirei, să ne aducem aminte și de păstorul, stăpânul și arhierul nostru care astăzi își serbează ziua onomastică; să-i dorim viață lungă dela Dumnezeu și, ca unuia ce este înzestrat cu putere și har de sus, să-i cerem ocrotirea și arhierasca binecuvântare.

Întru mulți ani, înalt Prea Sfințite Stăpâne!

Sibiu, 5 Decembrie 1929.

G. Secaș
prof. de teologie.

Nr. 10484/1929. (147) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de preot misionar în colonia Farrel Pa din America se publică concurs cu termen de 30 zile. Pot candida preoți cu pregătire pentru parohii de clasa I și cu experiență pastorală.

Preotul ales e obligat să catehizeze și să conducă școala de Duminecă.

Cei cu aptitudini muzicale vor fi preferați.

După trei ani de experiență cel ales poate fi definitivat în caz că se dovedește destoinic, sau în caz contrar va fi revocat.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt: salariul lunar de 125 dolari, locuința în casa parohială și un supliment pentru catehizație după numărul elevilor din școala de catehizare.

Cheltuielile de transport cad în sarcina celui ales și e dator a pleca la parohie cel mai târziu la 1 Februar 1930.

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 3 Decembrie 1929.

Consiliul arhiepiscopal.

Nr. 558/1929. (143) 3—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român pentru întregirea parohiei vacante Leleso, cu filia Sohodol, din protopopiatul Hunedoara.

Comuna situată la 8 km. de gară.

Veniturile parohiale:

a) Casă parohială corăspunzătoare.

b) 25 litri grâu și 25 litri curuz dela fiecare fum (circa 160 fumuri).

c) 23 jug. cad. pământ cultivabil.

d) Salariul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Hunedoara, în termenul indicat, și candidații se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către enoriași.

Hunedoara, 3 Noembrie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox român Hunedoara în înțelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 7 Noembrie 1929.

Vasile Oană
protopop.

Nr. 627/1929. (146) 3—3

Concurs

Cu provocare la ordinul dto 6 Noembrie 1929. Nr. 8098, și pe baza legilor în vigoare se publică concurs pentru întregirea postului de protopop al tractului Bran.

Viitorul protopop va ocupa și postul de paroh în prima parohie din Zărnești.

Venitele sânt următoarele:

a) Întregirea dela stat, conform fasiunei din coala B.

b) Venitele stolare usitate în tract și aprobate sub Nr. 454/1929.

c) Sesie parohială: 12 jug. cad. pământ arător și fânaș.

d) Retribuțiunile de protopop.

Concurenții au să documenteze calificațiunea prescrisă prin concludul Nr. 111 al congresului național bisericesc din anul 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta Prea Veneratului consiliu arhiepiscopal în termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român, având a alătura și o tabelă de calificațiune, după cum prescrie § 12 din Regulament.

Sohodol Bran, 15 Nov. 1929.

Oficiul protopopesc al tractului Bran.

George Babeș Eugen Babeș
adm. protopopesc. not. substituit.

Nr. 10459 Pl.

«Aprobat». Sibiu, 30 Noembrie 1929.

Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

A APĂRUT

BISERICA ÎMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,****Calendarul Bunului Creștin**

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1930**Cuprinde bogată materie, cu frumoase chipuri**

Conținutul acestui Calendar este următorul:

† Înaltul Regent *Gheorghe V. Buzdugan*. — *Anul nou*. — *Știri și fapte*: Dată menținută, Bugetul, Preoțimea și politica, Noul stat, Peste Ocean, Sănătatea poporului și vechea plagă, Adunările eparhiale, Casă de credit, Vizitații canonice, Facultate, sau academie? Daniile credincioșilor, A zecea aniversare, Concordatul, Act de demnitate, Societatea ortodoxă a femeilor, Salarizarea preoțimii, Ziua temperanței, Congres, Asociația preoteselor, Cursuri cooperatiste, Cursuri populare, Modificări, Școalele confesionale, Recreare și meditație religioasă, Școlare, Congrese misionare, La moartea Regentului, Noul Regent, La o sută de ani, Congres național bisericesc. — *Sfatul Reginei*, Turnul de fildeș. — *Mănăstire rulină* (versuri). — *Mai tare crucea*, de Ion Gorun. — *Isus* (versuri). — *Slavă muncii* (versuri). — *Cuvântul Principesei Mame Elena*. — Locașuri de închinare: *Mănăstirea Neamțului*. — *Satana și bogatul*, din popor. — Cuvinte de Regină. — Pe ușa unei biserici. — *Moș Crăciun* (versuri). — Băuturile alcoolice. — *In muncă și rugăciune*, viața unui sat dela munte. — În mormântare. — *Isus Hristos ne cheamă*. — Locuitorii României după religie. — Din viețile Sfinților: *Sfânta Paraschiva*. — Legenda cehoslovacă. — *Cum să scăpăm de neazuri*: Să înființăm cooperative. — Sudalmele. — **Fel de fel**: 1. Vindecat; 2. Dacă ar veni Isus; 3. Însoțitorii buni; 4. Grijiți de cimitire! (două icoane); 5. Când e ziua adevărată? (Paștile în 1929); 6. Coruri bune bisericești; 7. Să lucrăm în zi de Duminecă? 8. Cu aeroplanul; 9. Pentru sănătate; 10. Căsătorie foarte «civilă»; 11. Craiul zăpezii; 12. Credința creștină; 13. Al patrulea crai; 14. Predica; 15. Cuvântul unui indian; 16. Statue Mântuitorului; 17. Câteva cifre. — *Imn* (versuri). — *Care-i bun creștin?* — *Glume*. — Târgurile. Anunțuri ș. a.

Chipuri: † Înaltul Regent *Gheorghe V. Buzdugan*. — Locașuri de închinare: *Sf. Mănăstire «Întregirea Neamului»*, din comuna Bucium, județul Făgăraș. *Sf. Mănăstire a Neamțului*. — A. S. R. Principesa *Mamă Elena* și M. S. Regele *Mihai I*. — *In oră de studiu* (M. S. Regele *Mihai I* la masa de scris).

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Însemnarea târgurilor de vite și mărfuri, ș. a.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic (*Șematismul*) bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători.

Prețul: 75 Lei

Plus porto poștal **Lei 10**, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profetii mesianice în vechiul Testament“

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.